

FAKTA- ARK

HØYBLOKKEN REGJERINGSKVARTALET

HØYBLOKKEN, REGJERINGSKVARTALET

Som en av landets største eiendomsaktører og eiendomsbesittere har Statsbygg et stort ansvar for å sikre og bevare de nasjonale verdiene som våre verneverdige eiendommer og kulturminner representerer.

I 2009 markeres Kulturminneåret med arrangementer over hele landet. Dagliglivets kulturminner er temaet. Mange mennesker har sitt daglige virke i verneverdige bygninger som Statsbygg forvalter.

Velkommen til Statsbyggs eiendommer i Kulturminneåret!

FAKTA

Byggeår: 1946 - 1958

Arkitekt: Erling Viksjø

Adresse: Akersgata 42, Oslo

Bruk: Kontorer for Justis- og politidepartementet og Statsministerens kontor

Bygningen forvaltes av Statsbygg.

Høyblokken ligger i Akersgata og er midtpunktet i Regjeringskvartalet. Ca. 300 statsansatte har sitt daglige arbeid i bygningen. Statsministerens kontor disponerer de fem øverste etasjene, resten av bygningen brukes av Justis- og politidepartementet. Kantine ligger i bygningens lave del mot Grubbegata. Mot Akersgata er de tidligere møterommene på gateplanet ominnredet til krisestøttesenter.

HISTORIKK

På tomten til det gamle rikshospitalet mellom Akersgata og Grubbegata- det såkalte Empirekvartalet - ble det på slutten av 1800-tallet tegnet et større H-formet regjeringsanlegg hvorav dagens Finansdepartement (den gamle regjeringsbygningen) utgjør sydflyen. Resten av det storslåtte anlegget ble aldri realisert, og ny arkitektkonkurranse ble utlyst på slutten av 1930-tallet. Med andre verdenskrig stoppet arbeidet opp og da planleggingen kom i gang igjen i 1946, fikk arkitekt Erling Viksjø (1910-1971) oppdraget.

Prosjektet omfattet tre byggetrinn; Høyblokken, Y-blokken og et bygg mellom Grubbegata og Møllergata (der S-blokken og R4 står i dag). Det ble laget et planutkast, men det er bare Høyblokken og Y-blokken som Erling Viksjø har satt sin signatur på.

Disse to bygningene komplementerer hverandre og må ses i sammenheng. I 1958 sto Høyblokken ferdig, Y-blokken 11 år senere, i 1969.

DEMOKRATISK ARKITEKTUR

Det sosialdemokratiske likhetsidealet kommer til uttrykk i vindusfasadens ensartete repeterende mønster. Selv statsministerens kontorer i 15. etasje skilte seg ikke ut. Samtidig er Høyblokken et bilde på nasjonens voksende selvbilde og makt; den er et av hovedstadens første høyhus.

Bygningen - et stramt volum løftet over bakken - er inspirert av verkene til Le Corbusier og Oscar Niemeyer. Arkitekt Viksjø viser imidlertid sin kreativitet ved å tilføre to lave volum: et møterom mot Akersgata og en større kantine mot Grubbegata. Den norske likhetsideologien som bygningen så tydelig uttrykker, endret seg noe da det i 1988 ble bygget på to etasjer

Foto: Statsbygg

med nye kontorer for statsministerens administrasjon og møtelokaler for regjeringen og Høyblokken fikk det utseende den har i dag.

INTEGRERT KUNST

Både i eksteriøret og interiøret har bygningen integrert kunst i form av sandblåst naturbetong etter forlegg fra kjente kunstnere. Samspillet bildene imellom og mellom bildene og bygningen gir en egen spenning og tilfører Høyblokken en unik kvalitet. Arkitekt Viksjø har selv tegnet piktogrammene på de vindusløse fasadene utvendig. Kai Fjell, Inger Sitter og Carl Nesjar har tegnet motivene i vestibylen, og i trapperommets forskjellige etasjer finner vi arbeider av Inger Sitter, Carl Nesjar, Odd Tandberg, Pablo Picasso, Tore Haaland og arkitekt Viksjø.

VISSTE DU...?

...at det var åpen gjennomkjøring under Høyblokken opprinnelig. Den ble gjenbygget i 1969.

...at lindealleen foran hovedinngangen til Høyblokken er det eneste som er igjen av det gamle Empirekvartalet og det første Rikshospitalet.

...at metoden med såkalt naturbetong var utviklet av arkitekt Erling Viksjø og kunstneren Carl Nesjar i arbeidet med Høyblokken og Y-blokken. Videre samarbeidet de om å utvikle billedkunst i sandblåst naturbetong.

...at samarbeidet mellom Pablo Picasso og Carl Nesjar om utsmykningen på regjeringskvartalet ble banebryten-

Foto: Laili Gabrielsen

de i internasjonal sammenheng. De to gjennomførte senere flere prosjekter i Europa og USA.

KONTAKTINFO

Spørsmål om eiendommen kan rettes til Statsbygg, region øst 815 55 045.

Statsbygg markerer Kulturminneåret med arrangementer på eiendommer over hele landet - du finner program på våre nettsider:

www.statsbygg.no

Kilder:

Christian Norberg-Schultz (Bonytt nr. 3/1959): "Mot en ny syntese" – Erling Viksjøs regjeringsbygning
Statsbygg (1996): Regjeringskvartalet 1906-1996
Norsk Arkitekturmuseum (1999): Arkitekt Erling Viksjø
SKE database

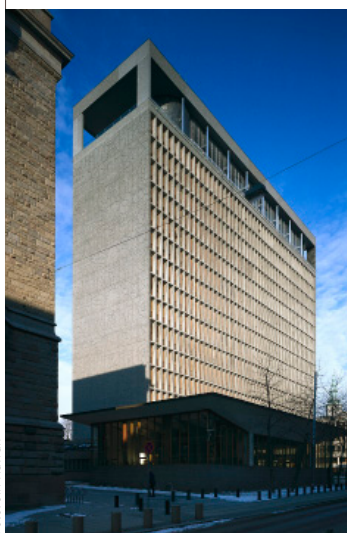

Foto: Jiri Havran

Vestibyle ca. 1960.
Integrert kunstverk i sandblåst betong,
Kai Fjell.

Foto: Teigen's Fotoatelier

UTGIVER

Statsbygg
September 2009
Opplag: 200
Foto forsider: Jiri Havran